

1 LEUPOSTA

Szerkesztőség
és kiadóhivatal:
Ciuj, Str.
Baron L. Poo

19. Telefon: 8-61. Előfizetési
Havonta 110, negyedévre 320,
Évire 600, egészévre 1200 lej.
Fülső: Havonta 2, negyedévre
telévre 12, egészévre 20 dollár.
Fülső díjazás szerint. Az
"ELET" az erdélyi és bánági
déliség egyetlen politikai napilap.
Cikkjeinek utányomását csak a
"ELET" megjelölésével engedjük meg.

DI Ramassetter Róbert
BUDAPEST
Diszter 2. I. e.
SIRÓPOLITIKAI NAPILAP

Bármentetlen
leveleket nem
fogadunk el.
— Kéziratok
megőrzését és visszaküldését nem
vállaljuk. Főszerkesztő: dr. Marton
Ernő. Felelős szerkesztő: Jambor
Ferenc. Bucuresti szerkesztő: Hát-
szegi Ernő, Strada Cobălcescu 52.
Péntek, 1937. január 8.
5697. EV. XX. EVF.
TEBETH 25. 5. SZAM

Egyre súlyosbodik a spanyol kérdés válsága

Az angol hadügyminiszter a spanyol partvidék veszteségéről tárgyal Daladier-vel. A római angol nagykövét tegnap megsürgette az olasz választ Ciano grófnál

Párizsi jelentés szerint a spanyol válság súlyosbodása foglalkoztatja az összes politikai köröket. Számos személyiség kedvezően fogadta a spanyol partvidék veszteségéről a helyzetének lehetőségét, ami megakadályozna minden idegen beavatkozást. A Foreign Officeban kaptak felvilágosításokat az angol tengerügyi hivatal is felkarolna egy ilyen tervet Franciaországgal karöltve. Állítólag a kérdést már meg is vitatták tegnap, Duff Cooper párizsi tartózkodása alatt Daladier hadügyminiszterrel. Cooper egyébként már vissza is tér Londonba, ahol holnap fontos minisztertanácsot tartanak.

A Havas londoni jelentése szerint a spanyolországi helyzettel foglalkozva, a Times megállapítja, hogy mindazok a kormányok, melyek nem fasiszták nyugtalanul figyelik a spanyol eseményeket. Az angol kormánynak feltétlen bizonyítékai vannak a csapatok spanyolországi partraszállásáról. Természetes, hogy elsősorban Franciaországot nyugtalanítják azok a hírek, melyek szerint Franco tábornok seregeit a németek növelik. Biztosra vehető, hogy az angol kormány is mindent meg fog tenni annak érdekében, hogy több önkéntest ne küldjenek Spanyolországba. A legújabb párizsi hírek szerint a francia kormány szintén hajlandó ilyen értelemben lépéseket tenni.

A Daily Herald szerint, ha Olaszország és Németország kitérő választ adnak, a békés hatalmak kötelessége lesz olyan akciót indítani, mely hivatva lesz véget vetni a fasiszta államok beavatkozásának.

Ma átnyújtják az olasz választ

Római jelentés szerint Anglia római nagykövete tegnap kihallgatáson jelent meg Ciano gróf külügyminiszternél. Állítólag a francia-angol jegyzékre kért sürgős választ és magyarázatokat az olasz önkéntesek Spanyolországba való szállításáról. Ezzel kapcsolatban azt jelentik Rómából, hogy a francia-angol jegyzékre adandó olasz választ legkésőbb péntek este nyújtják át.

London, január 7. (Rador.) Attlee és Greenwood munkáspárti vezetők tegnap a Foreign Officeban felkeresték Edent. Politikai körökben nagy fontosságot tulajdonítanak ennek a látogatásnak és azt hiszik, hogy a munkáspárt vezetők felhívták a külügyminiszter figyelmét baloldali körök növekvő aggodalmára a spanyolországi külföldi beavatkozás ügyével kapcsolatban.

Fontos állásokat foglaltak el a kormánycsapatok

Mint Madridból jelentik, a köztársasági hadügyminisztérium tegnap este a madridi rádióban a következő hadszíntéri jelentést olvastatta fel:

„Guadarrama körzetében a köztársasági csapatok fontos állásokat foglaltak el és visszaverték a támadni akaró felkelőket. Csapatunk nagyobb fennységi hadianyagot és 20 lovat zsákmányoltak. Madrid körzetében egész nap folyamán harcok voltak. Az ellenséges tüzérsg állásainkat lőtte, a kormány tüzerei pedig a Majadahonda és Las Rozas vidéken eszközölt csapatösszevonásokat céloztak. Csapatunk rohamaik este felé sikerrel jártak, az ellenséget kiszorítottuk állásaiból Majada-

hondánál és gazdag hadianyagot zsákmányoltak.”

A Havas jelentése szerint a cordovai fronton tegnap élenk harcok voltak, a köztársaságiak visszaverték a felkelőket. A kormánycsapatok azt állítják, hogy a visszavonuló felkelők felgyújtottak több házat és olajbogyó-ültetvényt.

Madrid, január 7. Tegnap volt két hónapja, hogy a felkelők megkezdtek Madrid ostromát. Ez alkalommal Miaja tábornok kijelentette, hogy a felkelők soraiban több, mint tízezer modern felszerelésű német harcol.

Újabb Havas-jelentés szerint tegnap este felé a Majadahonda-vonalon a harc engedett hevességéből. A köztársaságiak ellenállása azonban változatlanul szilárd.

A felkelők jelentései

A felkelők avilai jelentése szerint tegnap sűrű köd akadályozta a hadműveleteket. A felkelőcsapatok elfoglalták a Cumbre hegycsúcsot a Guadarrama folyó jobb oldalán, Villanueva és Los Aozas között. Ez igen fontos stratégiai pont. A felkelőhaderők tovább támadják Madridot és a La Coruna felé vezető uton 1500 métert nyomultak előre.

A Reuter teneriffai értesülése szerint Madrid uccáin tegnap véres harc folyt a kommunisták és anarchisták között az anarchista szakszervezet egyik lapjában megjelent cikk miatt. A harcnak állítólag 12 halottja volt.

Újabb salamancai jelentés szerint Majadahonda környékén jelentékeny felkelőerők harcolnak. A kormánycsapatok ellen-támadása Las Rozasnál megúsult. A Madridból küldött tartalékokat a felkelők hárommotoros repülőnek bombázása megsemmisítette. Madrid helyzete kockán forog. A felkelők most Comenar Vijeje és a Manzanares folyó felé tartanak.

Római jelentés szerint tegnap a hivatalos cáfolatok megadása után annyit beismertek az illetékesek, hogy Cadixban partra szállottak ugyan olaszok, de azok mind önkéntesek voltak és számuk sokkal alacsonyabb volt a külföldi lapok által közlötknél. A Tribuna című lap szerint nin-

esen olyan nemzetközi rendszabály, mely megtiltana önkéntesek sorozását idegen hadseregekbe.

Egyidejűleg a burgosi kormány határozottan cáfolja azt a hírt, hogy Cadixban olasz önkéntesek szálltak volna partra.

A fentiekkel kapcsolatban a Times megállapítja, hogy a 10 ezer olasz önkéntes partraszállítása Cadixban nem jelenti az angol-olasz egyezmény megszegését, de növeli a helyzet aggasztó voltát. Ez az aktus rossz és lehangoló benyomást keltett.

Elindult Spanyolországba az amerikai hadianyagot szállító spanyol hajó

Newyorki jelentés szerint a Marcantabrico spanyol gőzös, amely több repülőgépet és hadianyagot rakodott be a valenciai kormány számára, tegnap váratlanul elindult, de a parti hajók visszahozták a kikötőbe. Miután azonban Washingtonból ellenkező utasítást kaptak, a kikötői hatóságok szabadonbocsátották a spanyol hajót, amely már el is hagyta az amerikai vizeket.

Az amerikai municióellenőrzési hatóságok közlése szerint — mint a DNB ügynökség jelenti, november 6—30 között 26.569.000 dollár értékben exportáltak hadianyagot.

Vera Cruz, január 7. (Rador.) A tejéri repülőterén több szerelő dolgozik a Motomar hajón Spanyolországba szállítandó hat repülőgépet szétszedésén.

A felkelők ismét feltartóztatnak egy orosz hajót

Moszkvai jelentés szerint a gibraltári szorosban feltartóztatják a Komiles nevű orosz hajót és Ceutába vitte egy spanyol felkelő hadihajó. A Komiles szenet szállított az Egyesült Államokba. Miután átkutatták, másnap szabadonengedték.

A DNB jelentés szerint számos orosz gyártmányú hadianyagot szállító tehergépkocsi érkezett a köztársasági Spanyolországba.

London, január 7. (Rador.) Az angol kereskedelmi hajók személyzete azt kéri, hogy fizetését emeljék fel 50 százalékkal arra az időre, amit spanyol kikötőkben töltenek, tekintettel a veszélyre, ami ottan fenyegeti őket.

Radu Irimescu lett az új légügyi miniszter

Bucuresti, január 7. (Az Új Kelet tud.) Elmentés hírek keringenek politikai körökben a kormány helyzetéről és ezekből a hírek közül egyelőre nem lehet még kihámozni azt, hogy valóban rövidesen kormányválságra van-e kilátás. Egyes lapok határozottan azt állítják, hogy a kormány lemondása küszöbön áll, így a Lupta is, mely a leghatározottabban azt állítja, hogy a kormány működésének utolsó fázisát éli és lemondása már január 18-a előtt várható. Ezzel szemben a liberálisokhoz közelálló körökben tartja magát az a vélemény, hogy a kormánybukásról szó sincs. A király bizalma a kormányban változatlan. Ennek bizonyítéka az a tény, hogy a Caranfil lemondása miatt gazdáltná vált légügyi tárcát betöltötték. Amennyiben a királynak valóban szándéka lett volna kormányválságot előidézni, úgy Tatarescut bízta volna meg a repülés és tengerészügyi minisztérium vezetésével és nem nevezte volna ki Radu Irimescut, aki csütörtökön

délben már le is tette az esküt a király kezébe.

Radu Irimescu kinevezésével újra teljessé lett a kormány, mely a lemondásáról szóló hírekkel ellentétben folytatja előkészületeit a megnyíló parlamenti ülészakra. A hét folyamán a kormány tagjai újabb minisztertanácsot tartanak, amelyen előkészítik a költségvetési tervezetet. A Capitala tudni véli, hogy az egyes minisztériumok munkálatainak siettetése végett a kormány tagjai értekezletet tartanak Inculcát elnökletével. Az első miniszterközi értekezletet kedden tartják meg.

Tatarescu miniszterelnök Vizkereszt napján délután kihallgatáson volt a királynál, aki előtt hosszasan ismertette a bel- és külpolitikai eseményeket.

Radu Irimescu, aki eddig a Resita művek igazgatója volt, miniszterségének idejére visszavonult a vállalat éléről.

1936—1937

Írta: Sir Austen Chamberlain,
Anglia volt külügyminisztere

Megkönnyebbült sóhajjal mondhatunk búcsút az 1936-os esztendőnek, bár nálunk Angliában fokozatosan javult a helyzet és minden jel arra mutat, hogy ez a javulás tartós lesz, ha meg lehet menteni a békét. Az Egyesült Államokban is kezd visszatermi a bizalom és az ipar lasscskán talpraáll. Az Anglia, Franciaország és az Egyesült Államok között kötött valutaegyezmény nagy segítségére lesz a világ-gazdaság stabilizálásának.

A kereskedelem elé tornyosuló akadályok elhárítása a nemzetközi csereforgalom megújulására vezetne, ha Németország nem tartaná magát távol az általános irányzattól és nem törekedne még az eddiginél is keményebben az önellátás biztosítására, jöllehet ez nélkülözéseknek teszi ki a népet. Az, hogy Németország egész gazdasági életét a honvédelem feltételezett szükségességének rendeli alá, továbbra is a nemzetközi nyugtalanság egyik főoka marad.

A mult esztendőt mindazonáltal haladásnak tekinthetjük az öt év előtti gazdasági összeomlással szemben és ha a politikai fejlődés lépést tartott volna a gazdasági haladással, nagyon meg lehetnének elégedve az eredménnyel.

Ki állíthatná azonban, hogy 1936 megoldást hozott akár egyetlen problémánkra is vagy könnyített volna aggodalmaink?

1935 sok illuziót oszlatott szét és sok csalódást hozott. Sajnos, az új esztendő éppen annyi bonyodalommal és veszéllyel látszik fenyegetni, mint a mult esztendő. Vakmerőség volna bármilyen jóslatot megkockáztatni, mert a veszedelem kézenfekvő és számtalan ok van az aggodalomra, de talán éppen ebben rejlik legfőbb reményeségünk a béke megmentésére, hiszen ha mindnyájan látjuk a veszedelmet, akkor legalább reményünk lehet arra, hogy megfelelő bölcsességgel meg lehet még előzni a katasztrófát.

Tartsunk azonban szemlét a pillanatnyi helyzet fölött és állítsuk fel a mérleget.

1936 első hónapjai teljesen az abesszin háború és a Népszövetség erőfeszítései jegyében teltek el. A Népszövetség az Egyesült Államokkal egyetemben gazdasági szankciók útján igyekezett elhárítani Abessziniá meghódítását. Ennek a törekvésnek a teljes kudarc alapjaiban rázkódtatta meg a Népszövetséget és évekre fog telni, míg teljesen kiheveri ezt a csapást.

A Népszövetség nagyszerű eszköz a békítésre, ahol az kívánatos és amikor mindkét fél igyekszik elkerülni a háborút, de mindaddig, míg nemcsak a leszerelést sikerül megvalósítani, hanem az emberek gondolkodása is megváltozik, addig a Népszövetség egyedül nem szolgálhat a béke biztosítékául. A gazdasági szankciók néhány ritka esettől eltekintve, egymagukban nem pótolhatják még a fegyveres erő alkalmazását. Azok, akik közülünk még mindig a Népszövetségben látják a legjobb eszközt, amelyet az ember a béke biztosítására valaha is feltalált, kénytelenek vagyunk elismerni, hogy egészen apró események döntő szerepet játszanak életünkben, éppen ezért a Népszövetségnek alkalmazkodnia kell a rendelkezésre álló eszközökhöz és a merészebb reményekről le kell mondanunk mindaddig, míg a ma egymással idegenül szembenálló nemzetek nem állanak készen az őszinte együttműködésre.

Nagy árat kellett fizetnünk a népszövetségi alapokmány betartására irányuló kísérletünkért, mert így Európában a megoszlás még nagyobb lett és ezzel alkalom nyílt Németország számára egy újabb szerződés összetéptésére, jöllehet Hitler önszántából vállalta ennek betartását, mint Németország hozzájárulását a béke bizto-

sítására. A német csapatok bevonultak a Rajna-vidékre és a jövődörtörténetiről megállapíthatják, hogy nem a Népszövetség abszintin-kudarca, hanem a Rajna-vidék katonai megszállása jelentette a fordulópontot Európa történetében.

Ugyáztik, azok a félreértések, amelyek Anglia és Olaszország között az abesszin konfliktussal kapcsolatban felmerültek a hosszabb ideje folyó megbeszélések eredményeképpen eloszlottak és reményünk lehet arra, hogy Anglia és Olaszország között a régi szivélyes viszony helyreáll. Érdekeink egyáltalában nincsenek ellentétben egymással, sőt egymást kiegészítik, így a két ország között nem szabad a gyanakvás vagy a bosszúállás szellemének megmaradnia. Mi elismerjük, hogy Mussolini sok tekintetben új Olaszországot teremtett, de mi az új Olaszország iránt ugyanolyan szivélyes barátságot táplálunk, akár a régivel szemben. Ha ez sikerül nekünk, meggyőződésünk, hogy nagy lépéssel haladunk előre a nehézségek megoldásának útján.

A nemzetközi politika eseményei rányomták bélyegüket az angol belpolitikára is. A Népszövetség kudarca és a Rajna-vidék megszállása azzal az örvendetes eredménnyel járt, hogy Eden külügyminiszter figyelemreméltó beszédek egész sorozatában pontosan meghatározta Anglia külpolitikájának irányát és ezzel nagy mértékben hozzájárult ahhoz, hogy az angol politikai pártok megegyezésre jutottak külpolitikánk alapvető kérdései tekintetében.

Közelebb kerültünk Franciaországhoz és Éden pontosan meghatározta Franciaországgal és Belgiummal szemben vállalt szerződéses kötelezettségeinket. Megerősítette, hogy minden támadást, amely a két ország ellen irányulna, úgy tekintenek, mintha magát Angliát támadták volna meg. A francia külügyminiszter nyomban éppen ilyen határozottan kijelentette, hogy ugyanezt a biztosítékot nyújtja nekünk és a két ország szilárd egységben együttműködik a béke védelmében.

Ezekben a kijelentésekben tulajdonképpen nem volt semmi új, hiszen tavaly márciusban a Rajna-vidék megszállása idején ugyanezek a deklarációk már elhangzottak, de megismétlésük ezekben a napokban új lehetőséget nyert. Ez az egyezmény amelyhez bárki csatlakozhatik, a legjobb garancia arra, hogy a béke nyugaton biztosítva van.

Anglia fegyverkezése nemcsak a mi biztonságunkat fogja szolgálni, hanem a világbéke megővésének ügyét is. Bárhol gondolunk is Baldwin miniszterelnöknek arról a kijelentéséről, hogy az angol népet előbb nem lehetett volna rávenni a fegyverkezésre — és sokan közülünk, akik még nem veszítették el hitüket a demokráciában, ezt a kijelentést Baldwin magas állásához méltatlannak tekintették — kétségtelen, hogy Anglia készültsége szintén egyik ok volt az európai nyugtalanságnak, míg fegyverkezésünk a béke biztosítására szolgál. A parlament vita ezt különben világosan megmutatta.

Eden külpolitikája mögött olyan egységben tömörül a nemzet, mint évtizedek óta soha. Nagy hibát követne el az, aki nem venné észre, hogy mi magunk között megegyeztünk külpolitikánkról és ezt a pártok épűgy, mint a választók egyformán támogatják. Anglia ereje abban rejlik, hogy ilyen nagy kérdésekben mindnyáján egymásra találunk.

Mi nem vagyunk az ideológiák rabjai és nem fogunk részvenni semmiféle kereszt-hadjáratban egyetlen politikai rendszer ellen sem, bármennyire különböznek is az a mienktől, de hűségesen ki fogunk tartani barátaink mellett és igyekezni fogunk enyhíteni az ellentéteket a szembenálló nemzeti ideálok között.

Hogy milyen veszedelmes lenne más politikát követni, azt Spanyolország példája mutatja legjobban. Bármilyen borzalmas is a spanyol polgárháború más körülmények között ez tisztán a spanyolok belgye maradt volna, még ha a többi nemzet szimpátiája megosztott volna is, mi azonban attól kell tartanunk, hogy a spanyol polgárháború nemzetközi konfliktussá növekszik.

Itt megint csak a veszedelem nagyságából meríthetünk reményt, mert egyetlen ország sem akarhat ma háborút. Vajjon hozzá fog-e járulni minden nemzet a maga részével ahhoz, hogy elkerüljük?

A lengyelországi zsidó nyomormars tragikomikus színjátéka

Látogatás Ryppel „parancsnok” házában

Varsó, január elején.

Néhány napon át órákhozatt iltem a „parancsnok”, Ryppel ügyvéd lakásán, aki a „megváltási menetet” szervezte Lengyelországból Palesztinába. Beszéltem az embe-
rekkel is, inkább a vezetettekkel, mint a tisztekkel, mert azok jobban érdekelték engem.

Egy fiatal, jól megtermett ember áll előttem. Három évig a vasutnál dolgozott: sineket rakott, földmunkát végzett, csatormákat ásott. Több száz lengyel munkás között két zsidó dolgozott. És nehezen és becsületesen dolgozott és nemcsak munkástársakkal élték jóviszonyban, hanem feletteseikkel is. Okmányaik igazolják ezt. Mindkét zsidónak felmondottak.

Az egyszerű zsidó, aki előttem áll, úgy érzi, mintha az uccára dobták volna, mintha az egész világ előtt megszégyenítették volna. Nem tudja magát helyesen kifejezni, de minden szavából kiérződik: „Miért, mi okból? Kinek tettem én rosszat? Mit tegyek most, mihez kezdjek? Ki segít rajtam? Egyedül állok az egész világon és csak egészséges tagjaim és izmaid vannak, amelyek megszokták a nehéz munkát, hogy azért jó és fekete kenyeret kapjak. És most hirtelen — nem tudni miért — munka és kenyér nélkül maradtam!”

„Halljátok, zsidók!”

Az egészséges fiú elmondja, hogyan jár az imaházakba és prédikálja gondolatait és érzelmeit. „Belépek, öklömmel az asztalra ütök és kiabálok: Halljátok, zsidók, halljátok, zsidók! De erre futva jön a sámesz és rám szól: Itt nem lehet beszédeket tartani, ez Aguda-templom. Én szeliden félretolom őt. S ha szükséges, nem szeliden — és ezt mondom: Nektek más Istenetek van, ti nem szenvedtek úgy, mint a többi zsidók, mint mi mindannyian? Hallgassatok meg! Nem kérünk tőletek se pénzt, se ruhát. Csak tiszteletet és hódolatot kérünk a zsidó megváltási mozgalom első áldozatának. Jöjjetek velünk, akkor látni fogjátok a széthasított fejeket, a leszakított bőrt és a felduzzadt hasakat ebben az első áldozathozatalban. Mi semmit sem kérünk a néptől, de hisszük, hogy újból el fogunk indulni és célhoz fogunk érni!”

Az álmokközösség

A fiú úgy beszélt, mint egy maggid, mint valami nagy szónok és szinte megfeledezett

„Erőszakkal kell elhozni a Messiást!”

Egy tizenöt éves fiú áll most előttem. Hasbaütötte egy rendőr és néhány napig kórházban feküdt. Hogy került ide? Az apja hozta és beíratta. Mit csinál az apja? Semmit. És az anyja? Foltos és 20 zlotyot keres hetenként.

Amott egy másik. Egészséges fiú, keres arccal, értelmes kifejezéssel, élénk szemekkel és annak az embernek a mosolyával az ajkán, aki tudja, mit akar. Jól tud héberül. Egy lengyel szállítótársulatnál dolgozott. Hat hónapja nincs munkája. Revizionista volt, rájött arra, hogy „ott csak beszélnek és semmit sem csinálnak” — ő azonban tetteket, cselekvést keres. „Szájál nem lehet felszabadítani egy népet. Tenni kell, kockáztatni — a Messiást erőszakkal kell elhozni. Magától sohasem fog jönni!”

A tudatlan cipészfiú

Huszéves cipészlegény. Arcát kötés borítja, sebet takar, melyet egy rendőr ütésétől kapott. Keveset tud a Palesztinába való vándorlás céljáról. „Menek — hát én is me-

gyszoktam, hogy a parancsnok házában van és nem egy zsinagógában nagy közönség előtt. Barátai tapsolnak és ő meglegedetten mosolyog, csipősen nevet. Utolsó garasából csináltatta „ifju-legionista” egyenruháját — és megél. Igen, neki van valamije, amiért élni érdemes. Hisz valamiben, barátai vannak, felettese van, akit követhet, akinek engedelmességet és akiben hisz. Ő, a munkásokközösségből kitaszított, álmokközösséget talált, keserű-édes illúziót — és újra lélegzetet vehet, újra tudja, hogy van miért élnie. A fizikailag és szellemileg jóllakottak természetesen nem tudják megérteni ezt az éhes embert. Csak azok, akik átérzik mások szenvedéseit, tudják megérteni ezt a „bolondot”, aki gyalog akar Palesztinába menni, aki elzárt határokon akar keresztül jutni utlevél és vízum, étel és ruha nélkül.

Az uccai kereskedő-fiú

Es itt van a másik. Öt éves volt, amikor elvesztette apját. Hét éves volt, amikor anyja elküldte hazulról, hogy menjen pénzt keresni. Tizenkilenc éve uccai életet él. Esőben és hóban, hőségben és hidegben végzi a munkáját: kiabál, hívja a vevőket, kínálja az árúját, mint a legjobb árút, holott az a legrosszabb, de élni kell, élni akar és az ő vállaira nehezedik anyjának és kis húgának eltartása is, az uccai kereskedő-fiú gyermekvállaira.

Evéken át cipelte a szegénység súlyos jármát, de voltak jobb idők is, amikor nem volt rossz a kereset. De az utóbbi évek csak kint és szenvedést hoztak. Többet ül az ember a börtönben, mint amennyit árul. Csak „utazva” árulhat, vagyis csak úgy, ha kis kocsi tologat maga előtt, de nem szabad megállania. A vevő azonban nem akar menés közben vásárolni, menés közben fizetni. Egy pillanatra tehát megáll az ember, de máris ott áll a rendőr, mintha csak a földből nőtt volna ki és bekiséri őt — egy zloty büntetés és öt óráig ülni kell, máskor két zloty a büntetés és tíz óráig ül. Egy esomó nyugtát szed elő a zsebéből, melyek a kifizetett büntetéseket igazolják. „Az utóbbi időben nem maradt más hátra számomra, minthogy lepuftassam vagy felakasszam magam... Ekkor jött hozzám egy jóbarát és azt mondta, hogy be lehet iratkozni és Palesztinába menni. Ő megy — hát én is megyek. És fogok menni. Amit a parancsnok parancsol, azt teljesítjük. Minden zsidó — egy nép. Aki az egész néppel tart, az menni fog, az velünk jön!”

gyek”. Egyszer már elindult és hajlandó újra menni. Mert mit veszíthet ezzel az uttal? Nincs mit magával vinnie — se anyagi, se szellemi java. A „chevrával” mégis csak vidámabb az élet. Otthon, öreg apja házában, nagyon hideg van, éheznek az ember és magára hagyott — itt azonban dalokat énekelnek, kiabálnak, járnak-kelnek, hogy a parancsnok utasításait végrehajtsák és „egyszer csak eljutunk majd Palesztinába”. Hol fekszik ez a Palesztina, ahová a smotschai cipész, a varsói sőtét gettó fia akar menni gyalog és amelyért kockára teszi életét? Ő nem tudja, de „bizonyosan jó és igaz ország ez”.

„Emelkedj fel, Izrael!”

A „parancsnok” házában néhány tucat ilyen deklasztált, egyensúlyát veszített fiatal-ember található. Készülődnek, türelmetlenül várakoznak a második nyomor-marsra, amelyet ők geulah-vándorutnak, megváltási menetnek neveznek.

De kik a vezetői ennek a tömegnek, ezek-

nek az embereknek, akiknek nincs tudni sem veszteniük és akik azt sem tudják világosan, hogy mit akarnak nyerni ezzel a vállalkozással, de nagyon jól ismerik a galut izét, a kitaszított sorsát, — mert zsidók; az éhség és fagyás szenvedéseit, — mert zsidók; a reménytelenség és kétségbeesés terhét, — mert zsidók? Ezek az egyszerű, primitív uccai emberek, akiket minden párt elhagyott, de akiknek kell egy Isten — ezek az emberek boldogok, hogy találta egy tisztet, aki lelkükről gondoskodik, s nagyon hálásak a parancsnoknak, aki volt osztrák katonatiszt, mert barátukká szegődött.

Ime, néhány idézet a „parancsnok” felhívásából, amelyet „katonáihoz” intézett az első menet indulása előtt:

„Zsidó nép! — mi hirdetjük neked a megváltást, a Messiás idejét, mert mi szívünkben hordjuk a Messiást!”

„Emelkedj fel, Izrael! — Eljen a megváltás menete Erec Jiszráelbe!”

Hallani kell, hogyan kiáltják ezek az emberek „Emelkedj fel, Izrael!” mily remegő páthosszal, mily lázas boldogsággal ejtik ki ezt a szót, mely a legnagyobb hatalom fölöttük.

A parancsnok

A fővezér, a parancsnok, Ryppel ügyvéd, se kinézésére, se műveltségére nézve nem látszik zsidónak. Tiszta árja típus, nagy, erős, szőke ember, nyugodt, biztos fellépéssel, valódi tiszt. Olyan családából is származik, melynek tagjai nemzedékek óta az osztrák hadsereg szolgálatában állottak. Katonai nevelésben részesült. Egy szót sem tud jiddisül, vagy héberül. Ha lehetősége nyílik arra, hogy katonai energiáját, fizikai erejét és parancsnoki vágyait a lengyel hadseregben élje ki, bizonyára sohasem jött volna a zsidókhoz és sohasem beszélt volna nekik megváltásról, messiási időről. Olyan időket élünk azonban, amikor a zsidók kénytelenek minden erejüket a gettóba vinni, a zsidó lét szűk sikátorába, a keskeny háromszögbe, melynek neve: Galut — Nép — Cion. És a teljesen asszimilálódott osztrák tiszt, aki erőszakkal kényszerült bele ebbe a háromszögbe, a történelmi-hagyományos forráshoz fordult, amelyből az uccai házalók és cipészek primitív lelkei merítenek.

Bizonyos, hogy a parancsnok kalandor, könnyelmű ember — de a mai idők szelleméről van itt szó: a cél szentesíti az eszközt, minden eszközt. A célt azonban régen kidolgozták már ennek a vándormozgalomnak tényleges ideológusai, a határokat megszálló, vándorló tömegek gondolkodói.

A program

De lássunk néhány idézetet e vándorment programjából:

„A tett — a megváltás menete Erec Jiszráelbe, mely új zsidó martirologiával „királyi utat” akar megnyitni a szegény zsidó tömegeknek. El célból akar az ifju zsidó mozgalom félmillió zsidót mozgósítani 1937 tavaszáig és minden eszközt fel fog használni ahhoz, hogy a zsidó vezetők és tőkésék figyelmét az ifju zsidóság tragikus helyzetére és a néptömegek elszegényedésére fordítsa. Az ifju-zsidó mozgalom a szabadság és megváltás napját jelzi a zsidó népnek és megváltó tettekre hívja fel az egész népet — emelkedj fel, Izrael!”

A kormány és a nyomor-mars

S milyen magatartást tanusít a lengyel kormány a tragikus kalandorral szemben? A miniszterelnök kihallgatáson fogadta a parancsnokot. A rendőrség semmit sem akadályozott meg. Szabadon készítettek elő a menetet, esküt vettek az emberektől, asszonyokat, gyermekeket szakítottak el családjuktól. De egyszerre, Varsótól néhány mérföldre, jön a rendőrség, szétkergeti őket, néhány tucat ember megsebesül és elfogják a parancsnokot és embereit. Egy nappal később szabadlábra helyezik őket és ismét megengedik, hogy újabb menetet szervezzenek, újabb embereket mozgósítsanak és félrevezessék a tömeget. Később újból útni fognak és szétkergetik őket. Ugy látszik, a lengyel kormány a csertifikátok elosztására akar nyomást gyakorolni ezzel és arra készíteni a külföldi zsidóságot, hogy többet törődjön a lengyel zsidókkal, illetve azoknak kívándorlásával. Számunkra ez az egész tragikomédia a szomorú jele annak, hová jutottak a zsidó tömegek, mily beteg ennek a tömegnek az idegrendszere és mily könnyű ezt a kétségbeesett tömeget vezetni és félrevezetni.

(J. r.)

Aki meg akarja ismereni a cionista mozgalmak okait, előzményeit és vezető egyéniségeit, olvassa el SZABÓ EMRE

ÚJ ZSIDÓK

című, a napokban megjelenő 180 oldalas kötetet.

Moses Hese — A. D. Gordon — Herzl Tivadar — I. Trumpelder — Racheł

érdekes, szórakoztató és tanulságos életrajza

Ifjúsági csoportok, iskolák, kultúregyletek használ több példány megrendelése esetén jelentékeny kedvezményt kapnak. Megrendeléseket pontosan elintézt az Új Kelet könyvcsiszója Cluj, Str. Baron L. Pop 16.

Jelentéktelen ügyé zsugorodott a „kétszázak” kikeresztelkedéséről szóló szenzáció

Niemerower főrabbi nyilatkozata. Szenzációhajász lapok fújtak fel néhány ember kitérés akciója:

Bucuresti, január 7. (Az Uj Kelet tud.) A „kétszázak” ügye változatlanul a romániai zsidóság napirendjén szerepel. A zsidó és nemzsidó sajtó egyaránt különös érdeklődéssel fordult a kérdés felé, mert a tömeges kitérés akcióiban egy a mai atmoszférára és a regáti zsidók egy kis töredékének mentalitására sajátosan jellemző jelenséget látott. A román nacionalista lapok szenzációhések, az antiszemita sajtó pedig nemzeti érzületeiben megsértve és felháborodva kommentálta a *Kompanietz* fivérek és *Spigler-Fronda* ügyvéd és híveinek megmozdulását, valóságos legendakör keletkezett a kitérés akció körül. Saját templomról, saját „masimed” papról és ortodox missziós papokról, akik ezen az uton haladva, a zsidóság seregeiben rétegeiben kísérik meg az áttérést.

Mint az alábbiakból kiderül, a „kétszázak” akcióját eltulozva és felfújva állalta a bucaresti sajtó a román közvélemény nyilvánossága elé. Az egész megmozdulás jóval kisebb méretekre szorított már az első pillanattól kezdve és az azóta történtek hatása alatt nincs kizárva, hogy alig néhány ember magánügyévé fog végül is összezsugorodni.

Niemerower főrabbi nyilatkozata

Érdekesnek tartottuk megszólaltatni ebben a kérdésben a „kétszázak” akciójának közelebbi ismerőit. Felkerestük mindenekelőtt is dr. *Niemerower* főrabbit, a zsidóság szenátusi képviselőjét. A főrabbi kelletlenül veszi tudomásul, hogy erről a kérdésről kérjük véleményét, szemmel láthatóan az egész ügy kinoson érinti.

— Mi, rabbi, nem kívánunk foglalkozni ezzel az ügygel — mondja *Niemerower* főrabbi. — A szenzációhajász lapok eltulozták a kérdést. Semmiesetre sincs szó kétszáz kitérésről. Néhány olyan ember kikeresztelkedése, akiknek már régen nincs közük a zsidó közösséghez, a hitközségek életéhez, bennünket, rabbiakat nem foglalkoztathat. Ennyi a mondanivalóm ebben az ügyben.

A főrabbi után a bucaresti hitközség egyik vezető egyéniségéhez fordultunk, aki a következő érdekes felvilágosításokkal szolgált:

Kik azok, akik ki akarnak térni?

— Ez a „tömeges” kitérés lényegében régi ügy. Az egyik bulvárd lap szedte most elő, hogy karácsonyi szenzációként tálalja olvasói elé. Mint a patriarchátus nyilatkozatából is kiténik, néhány hónappal ezelőtt megjelent Miron patriarchánál két ur: *Spigler-Fronda* ügyvéd és *Kompanietz* nagyiparos, akik néhány megbízójuk nevében felvilágosítást kértek a zsidó hitről a görögkeleti vallásra való áttérés módzatairól. Azóta *Spigler* ügyvéd már ki is jelentette, hogy csak jogtanácsosi minőségében vett részt az audiencián és nem saját nevében tárgyalt. *Kompanietz* nagyiparos azóta sem nyújtotta be a patriarchára áttérési kérvényét. Az egész „kétszázak” csoport a valóságban mintegy ötven emberből állott; ezek közül ezideig csupán N. *Sanielevici*, a „Libros” magánlicum igazgatója tért át. Egyes lapok azt írták, hogy *Bernard Kompanietz*, a bucaresti hitközség egyik alelnöke volna. Ez nem felel meg a valóságnak. Ellenben igaz az, hogy *Kompanietz*nek van két fivére: hithű és jó zsidók, akik jelentős ál-

dozatokat hoznak a zsidó közért és kulturális, valamint egészségügyi intézményeinket komoly támogatásban részesítik. Vezető szerepet a hitközségben egyikük sem tölt be. Lényegében néhány olyan emberrel van itt szó, akik már régen nem számitanak a zsidó közösséghez tartozóknak. *Bernard Kompanietz* felesége például keresztény nő és így esetleges kitérése nem okozna különösebb meglepetést. A hithű *Kompanietz* testvéreket érthetően kinosan érintette a hatalmas zaj, amelyet a sajtó az ügygel kapcsolatosan rendezett. Nincs kizárva, hogy ezek után *Bernard Kompanietz* kikeresztelkedésére sem fog sor kerülni.

Bernard Kompanietznek elment a kedve

Alkalmunk volt egyébként a *Kompanietz Fivérek* tulajdonát képező *Stella* konzervgyár egyik főtisztviselőjével is beszélgetést folytatni.

— Főnökeimet — mondotta a kérdezett — igen kellemetlenül érintette a história. Még telefonjukat is kikapcsolták és napokon keresztül nem hagyták el házaikat. Ugy tudom, hogy *Kompanietz* feleségének rábeszélésére csakugyan foglalkozott a kitérés gondolatával, amelyet főleg a *Sanielevici* családdal fenntartott kapcsolatai érleltek meg benne. A hírlapok kipellengérezése és a jobboldali sajtó durva magartása azonban, úgy látszik, elvették kedvét a további lépésektől. Tudomásom sze-

rint a kitérés szándékozók között *Bernard Kompanietz*, néhány constantai és brailai barátja is szerepelt. Ezek most egytől egyig visszatáncoltak.

A kikeresztelkedett *Streitmann* talisza

Az ügynek külön és igen érdekes fejezetét képezi H. *Streitmann* publicisza, a külügyminisztérium sajtóosztály tanácsosának ügye. *Streitmann* harminc évvel ezelőtt tért ki D. *Sturza* akkori miniszterelnök rábeszélésére, aki különösen kedvelte a zsidó újságírókat és kitérése csetere nagy karriert jósolt neki. *Streitmann* erre feleségével együtt diszkrétan egy külvárosi templomban keresztviz alá tartotta fejét.

Nem sokkal ezután meghalt *Streitmann* édesanyja. Az újságíró kintöz lelki furdalások fogták el. Egy *Frankel* nevű barátjának megtörve panaszkolta el lelki meghasonlását, aki azt tanácsolta neki, hogy menjen el a templomba, tegyen talisza és tefilint magóra és nyugodtan mondja el a kaddist édesanyja után. *Streitmann* meghallgatta barátja tanácsát és azóta szorgalmas látogatója a Malbim ortodox templomnak, ahol talisza burkolózza imádkozza végig a nagy ünnepeket. Felesége azonban keresztény maradt. Valószínűnek tartják, hogy tőle származik a férje kikeresztelkedéséről szóló hír, amely lényegében csak régi kitérésének megerősítése volna: *Streitmann*ról ugyanis nem

Eredeti közlemény.

A gyomor-bajosok és a Gastro D. kezeles eredményei

„Rettenetes gyomor- és vesefájdalmakat szenvedtem el — így kezdi hálafeleletét egyike az ezerszámra menő szenvedő nőknek, aki a Gastro D-vel kezelte magát. Azután így folytatja: „Evelig szenvedtem álmotlanságban, idegességben, fejfájásban és most hála a világhírű Gastro D-nek, teljesen egészségesnek, jókedvűnek és munkaképességem teljes birtokában érzem magam. Nem találok megfelelő köszönő szavakat, hogy azokat Császár gyógyszerész urhoz intézzem. Doamna Mița Popescu, Craiova, Str. Sft. Gheorghe No. 142”.

Gastro D. kapható az ország minden gyógyszerárán és drogériájában, vagy postán megrendelhető 130 lej utánvét mellett Császár E. gyógyszerárán Bucuresti, Calea Victoriei 124.

tudták, hogy elhagyta ősei hitét s azt ő maga is következetesen letagadta.

Emlékezetes egyébként, hogy az Averescu-kormány alatt *Streitmann* szenátor volt Goga Octaviannal tartott fenn közvetlen barátságot és a volt belügyminiszter juttatta őt mandátumhoz. A Cuza-Goga fuzió óta azonban megszakított vele minden érintkezést.

Midőn telefonon kértünk *Streitmann*tól felvilágosítást a kitérésével kapcsolatos hírekről, magából kikelve kiáltotta a nagyjóbá:

— Ki kérem magamnak, hogy ilyen kérdésekkel zaklassanak!

Közelebbi megvilágításban így festenek tehát a „tömeges” kitérés akciók. Ennyire zsugorodtak össze a „kétszázak” kikeresztelkedéséről szóló karácsonyi szenzációk. Ha egyébre nem is, arra mindenestre jó volt, hogy alkalmat adjon a jobboldali sajtónak néhány durva antiszemita támadásra. (h. e.)

Világcsoda!

5 gyerek egyszerre

A kanadai ötös ikrek és egy öreg falusi orvos életregénye.

A Royal Mozgóban

Börtönnel sújtja a koldusokat az új BTK

Módosítani kell a törvényt? Furcsaságok a bűnügyek nyilvános ismertetése és a koldulásra vonatkozó rendelkezések körül

Cluj, január 7. (Az Uj Kelet tud.) Az új büntető törvénykönyv egyes paragrafusai körül élénk vita folyik a sajtóban. Rendkívül nehéz lesz az eddigi jogszokásokat az új törvény rendelkezéseivel összeegyeztetni, mert vannak egyes szakaszok, amelyek homlok-egyenest ellenkeznek az eddigi gyakorlattal. Sőt, egyes rendelkezések ellen erőiesen szót emel a bucaresti sajtó, mert a paragrafusok rendkívül megnehezítik a sajtó munkatársainak munkáját. A törvény 293. szakasza egy hónaptól 8 hónapig terjedő börtönnel és 2000-tól 5 ezer lejig sújtja mindazokat, akik 1. a bűnügyi perrendtartás előírásaival ellentétben részleteiben, vagy teljességében nyilvánosságra hoznak bármely módon vádiratokat, vagy más perrendtartási aktákat, mielőtt a vizsgálat befejeződött volna, és mielőtt ezeket az iratokat az itélő fórum nyilvános ülésén felolvasták volna, valamint ha nyilvánosságra hozzák egy ad acta tett perirat adatait.

2. Akik beszámolt közölnék olyan tárgyalásokról, amelyeknek nyilvánosságra hozását a bírói fórum megtiltotta, vagy azt titkos tárgyalásnak minősítette.

3. Azokat, akik közlik a bírák neveit, egyéni szavazataik megjelölésével, amelyeket nekik egy verdikt, vagy határozat meghozatalában tulajdonítanak, vagy pedig tendenciózusan minősítik egy folyamatban lévő per esetleges kimenetelét, valamint azokat, akik a perben szereplő egyének cselekedeteiről tendenciózusan adatokat közölnek.

4. Akik kiskorú fölött itélkező törvényszéki tárgyalásokról közölnék beszámolót, vagy illusztrációt, szöveget az illetővel a vádlottól, vagy az általa elkövetett cselekedetről.

5. Akik beszámolt közölnék olyan rágál-

mazási perrel, melyben a valóság bizonyítását nem engedélyezték.

Mit jelentenek ezek a szakaszok?

A Dimineata legutóbbi számában tiltakozik az új szakaszok alkalmazása ellen. Amennyiben ezt a rendelkezést valóban végrehajtánák, úgy az az újságíró, aki azt közli *Constantinescu* szülőgyilkosról, hogy újra kihallgatta a vizsgálóbíró, vagy hogy szembesítették *Coco Bălănescu*val, mindjárt be is vonulhat a börtönbe. A törvény szigorú szelleme értelmében az újságíróknak legfeljebb azt volna jogában megírni, hogy valaki meggyilkolta szüleit, a gyilkosról és a gyilkosság körülményeiről azonban nem számolhat be. Az egész közvélemény kérése tehát az, hogy ez a szigorú rendelkezés ne lépessen érvénybe, hiszen nemcsak hasonló esetekben, de a lakosság elemi érdekeibe vágó kérdésekben veszélyeztetve van az informálódás lehetősége.

A koldusok és csavargók ügye.

Ugyancsak érdekes bonyodalmakat okoz az új büntető törvénykönyvnek a csavargásra és koldulásra vonatkozó intézkedése. A parlament még 1921-ben hozott törvényt a csavargás és koldulás ellen. Eszerint, ha valakit a rendőrség csavargáson, vagy kolduláson rajtakap, az illetőt az egészségügyi hatóságoknak kell átadnia annak megállapítására, hogy egészséges-e és alkalmas-e a munkára. Az egészségügyi hatóságok pozitív döntése esetén a csavargó járásbíró elé kerül, mely a kihágásért egy naptól egy hónapig terjedő dologházra ítélheti. Visszaesés esetén a dolgozóházra szóló ítélet három hónaptól egy évig terjedhet, ha pedig valakit többször kaptak rajta csavargáson, vagy kolduláson, úgy az ítélet öt évi dolgozóházig terjedhetett.

A clujai koldusokat például a város tarczai birtokán felállított dologházba szállították és ennek a munkatelepein töltötték ki büntetésüket.

A csavargás — vétség.

Az új büntető törvénykönyv lényeges változást hoz ebben a rendszerben. Ugyanis a koldulást és csavargást nem kihágásnak, hanem vétségnek minősíti. Ezt arra alapozza az új büntető törvénykönyv, hogy a társadalmi segélyszervezeteknek, amelyeket a városi közigazgatásban összpontosítottak, gondoskodniuk kell javítóházak, és munkatelepek felállításáról, melyek a koldusokat és csavargókat fogadják be és látják el. Ezeket a menházakat és egyéb intézményeket azonban még nem állították fel és így nem is vették elejét a csavargás és koldulás létezésének és terjedésének. Ezzel szemben életbelépett a büntető törvénykönyv mely egy még meg nem valósított rendszerre épül és a koldulás és csavargás vétségéért 3 hónaptól egy évig terjedő fogházat ír elő.

Börtönbe kerülnek a koldusok.

Az első ilyen eset már meg is történt Clujon, ahol a rendőrség az eddigi jogszokásoknak megfelelően egy előállított koldust a járásbíróra kísért át. A járásbíró azonban az új büntető törvénykönyv rendelkezéseit alapján illetéktelennek jelentette ki magát és az ügyet a törvényszékhez tette át. A csavargót letartóztatták, büntügyi tárgyalás elé fog kerülni és fogházbüntetést kell elszerveznie anélkül, hogy élvezhetné a menhelyek, javítóintézetek és dologházak feltételezett létezésének vizsgálatát. Ilyenformán a cluj város tarczai birtokán felállított munkatelep is csak a régi lakókra fog ezután szorítkozni, mert a nagy munkával és fáradsággal kíséltett dologház a jövőben már nem kap lakókat, akik a munkaerők szerepét is betöltötték.

Ilyenképpen az új büntető törvénykönyv több pontban módosításra szorul még és valószínű, hogy vezető jogászok kezdeményezésére fel fogják dolgozni a kifogásolt pontokat, hogy módosított törvényt szavaztathassanak meg a parlamentben.

Hölgyeim

Báli, estélyi kikészítést legelőkeltebben végez

ELLA KOZMETIKA

CLUJ, Regele Ferdinandă 11, emelet (Gölya palotában).

minőségileg utánoztathatlan. Néhány évtized óta az egész világ egészségét óvja. Orvosilag ajánlva.

KÖZGAZDASÁG

Ujból változtatnak az import-rendszeren

Negyedév helyett egy évre akarja a kormány megállapítani a behozatali kvótákat

Bucuresti, január 7. (Az Uj Kelet tud.) A külkereskedelmi igazgatóság most készíti el a folyó év első negyedében kiadandó behozatali kvóták felosztását és ezzel kapcsolatban az egész import-rendszer gyökeres megváltoztatását tervezi.

Az igazgatóság ugyanis — bucarestii jelentések szerint — belátta, hogy az eddigi behozatali rezsim állandó bizonytalanságot teremtett. Az importkvótákat negyedévenként állapították meg, a megelőző negyedévi exportból származó devizadisponibilitások alapján. Aszerint, hogy ez a diszponibilitás időnként és országonként miképpen változott, szabták meg, hogy melyik államból mennyi

importálható.

A külkereskedelmi igazgatóság most úgy akar változtatni a helyzeten, hogy az importkvótát nem negyedévekre, hanem ennél hosszabb időre, lehetőleg egy évre fogják megállapítani és egyenlő részekre felosztva negyedévenként kiadni. Az új rendszer keresztülvitele érdekében abban az esetben, ha valamely állammal szemben egy adott időpontban nagyobb diszponibilitásunk fog mutatkozni, azt nem fogja a kontingentálási bizottság egy negyedév alatt felhasználni, hanem a behozatal stabilitása érdekében tartalékolásokat fog eszközölni a következő negyedévi kvóták kiadására.

Arlejtések

CFR vezérigazgatósága, Bucuresti: Január 26.-án oca 27.000 köbméter fenyődeszka és 5100 köbméter tölgydeszka, február 18.-án 25.000 vagon tűzifa beszerzése. Információk a CFR gazdasági igazgatóságánál.

Sibiu leányliceum iskolabizottsága: Február 12.-én a Domnita Ileana leányliceum építkezési munkálatainak kiadása. Előirányzat 7.788.990 lej. Információk a közoktatásiügyi minisztérium építészeti igazgatóságánál Bucuresti, Str. Gen. Berthelot 30.

Manutanta Centrală a Armatei, Bucuresti: Január 13.-án hat kenyérsütőkemence, egy buzaszó, és szárító és egy lisztkeverőgép felszerelése és beszerzése. Információk a Manutanta, Bucuresti, Calea Plevnei 145.

Munkaügyi minisztérium, Bucuresti: Január 15.-én nagymennyiségű vaságy és éjjeli szekrény beszerzése. Óvadék 5%. Információk a minisztérium gazdasági igazgatóságánál.

Eforia Spitalelor Civile, Bucuresti: Január 21.-én 6000 kg. mosó szappan beszerzése a kórházak részére. Óvadék 5% százalékos. Információk az Eforia kórház igazgatóságánál.

Directiunea Generală pentru Ocrotirea si Ajutorarea Personalului CFR, Bucuresti: Január 21.-én 100.000 lej értékben izzólámpák beszerzésére. Óvadék 5%.

Autonom Monopolpénztár, Bucuresti: Január 16.-án 944 darab cinklemezettel bélt falada beszerzése. Óvadék 5%. Információk az

árubeszerzési igazgatóságánál, Bul. Lascar Catargiu 22.

Cămara Sighet sóbánya: Január 16.-án 3000 köbméter I.-a bükküzifa beszerzése. Óvadék 5%. Információk a sóbánya igazgatóságánál.

Hadügyminisztérium, Bucuresti: Január 12.-én különböző vászon- és zsebkendőanyagok, törülközők, pamut- és gyapjúharisnyák, takarók; január 14.-én pedig kórházi textilanyagok, gyalogsági bőrövek és lókefék beszerzése. Óvadék 5%. Információk a minisztérium intézőségi igazgatóságának felszerelési igazgatóságánál.

Chisinaui dohánnyár: Január 4.-én 401.760 köbméter I.-a minőségű fenyődeszka és 95.475 köbméter ugyancsak I.-a minőségű fenyődeszka beszerzése. Óvadék 5%. Információk a gyár gazdasági igazgatóságánál.

Dărmănești község, Bacău-megye: Január 11.-én 1440 hektár területtel 23.401 köbméter puhafa eladása, hivatalos becslés szerint 824.425 lej értékben és 10.751 köbméter bükkfa eladása, hivatalos becslés szerint 53.755 lej értékben. Óvadék 5%. Információk a primárián.

Sinca Veche község, Făgăraș-megye: Január 11.-én Strâmbăoara erdőből 2000 köbméter bükk tűzifa eladása. Óvadék 5%. Információk a sighthasorai erdőfelügyelőségénél, Sercaia-Făgăraș erdőhivatalnál és a Sinca Veche-i primárián.

Zălanu városa: Január 11.-én 3030 szál bükkfa eladása. Kikiáltási ár 250.000 lej. Óvadék 25.000 lej. Információk a primárián.

Az ADOLF TEFNER

operett társulat transilvániai turnéra jön a

Sárga árnyék és a Chasa fin Choracicrac

című szenzációs énekes színjátékokkal.

SIDY THAL

a Transilvániában közszertettek örövendő primadonna közreműködésével. A darabokat

Jacob Sternberg,

az ismert költő rendez. A turné sorrendje:

Január 9—10-én DEVA.
Január 11—12-én CLUJ.
Január 13—14-én ORADEA.
Január 16—17-én SIGHET.
Január 18—19-én BAIJA-MARE.
Január 20—21-én SATUMARE.
Január 23—24-én BISTRITA.
Január 25—26-án TG-MURES.
Január 27—28-án GHEORGHENI.

SZÍNHÁZ-FILM

Döntő siker az Eső után köpönyeg

A szerda esti bemutatón döntő sikert aratott Békeffy István és Krasznay Mihály remek új operettje, az Eső után köpönyeg. A remek újdonság szellemes, páratlanul vidám meséje, a nagyszerű szerepek, a fülbemászó, pattogó ritmusu, modern muzsika, a jobbnál jobb táncok s a kitünő együttes zendületes,

jókedvű játéka és a frappáns rendezés nálunk sem tévesztették el hatásukat. A budapesti százas széria után minden jel szerint nálunk is hosszú életű lesz az Eső után köpönyeg, amely vasárnapig minden este műsoron van.

Szombat és vasárnap délutáni előadások

Szombaton délután 5 órakor Földes Imre nálunk óriási sikert aratott vígjátékának, az Ifj. Horváth Pálnak lesz az első olcsó helyáras előadása. Az Ifj. Horváth Pál természetesen úgy mint mindig is minden előadásán ugyanazok a szereplők és ugyancsak forgószínpadon játszóak. Vasárnap délután 3 órakor Heltai Jenő világsikert aratott vígjátéka, A néma levente van műsoron olcsó hely-

árrakkal. A néma levente legutóbbi előadásai is állandóan zsúfolt házak előtt folytak le, úgyhogy tanácsos jegyekről jóelőre gondoskodni.

Vasárnap délután 6 órakor a szezon nagy slágere, a Csárdás kerül színpadra s az érdeklődés után itélve ezuttal is teljesen zsúfolt házak előtt.

Eső után köpönyeg

Operettbemutató a Davila Színházban

Nem lehet pontosan megállapítani, hogy mi a műfaja ennek a Békeffy-Krasznay darabnak. Zenés vígjáték, kabaré, vagy bűnügyi operett? Egy bizonyos, rendkívül mulatságos történet, tele bohókás bonyodalommal, amelyet a telt ház egészséges jókedvvel kacag végig.

A színház együttese pompás formában volt. Csaknem valamennyi szereplőnek elsőrangban fekszik a vígjátéki siker. Igazi elemében volt Solymosán Magda, aki egyik legjobb alakítását nyújtotta. Pazar derűt árasztott Stefanidesz Ili is. Meglepően jó vígjátéki színész Kovács György, aki valóságos kabinetalakítást nyújtott. Csóka bőhumoru játékáért többször nyiltszini taptot kapott és lendületesen vitte végig szerepét Jenei János is.

A rendezés — a második felvonás diszlete nyiltszini taptot kapott — Gróf László kezét dicséri.

HETI MŰSOR:

Péntek 1/9: Eső után köpönyeg. (Harmadszor.)

Szombat d. u. 5: Ifj. Horváth Pál. (A nagy-sikerű Földes vígjáték első olcsó helyáras előadása.)

este 9: Eső után köpönyeg. (Negyedszer.)

Vasárnap d. u. 3: A néma levente. (Olcsó helyárrakkal.)

d. u. 6: Csárdás.

este 9: Eső után köpönyeg. (Ötödször.)

Hétfő fél 10: A sárga árnyék. (L. Malech zenés színjátéka. Sidy Thal és együttesének vendégjátéka. Jacob Sternberg rendezésében.)

Kedd fél 10: A corcicraci lány. (Jacob Gordin zenés színjátéka I. Sternberg rendezésében. Sidy Thal és együttesének bucsuelőadása.)

Szerda fél 9: Társasjáték. (Fodor László legújabb vígjátéka. Rendező Gróf László. Főszereplők: Solymosán Magda, Sándor Stefi, Stefanidesz Ili, Felszeghy Mária, Beness Iona, Czoppán Flóri, Wojticzky Elvira, Báza Éva, Kovács György, Borovszky Oszkár, Lantos Béla, Forgács Sándor, Tompa Sándor, Csóka József, Deésy Jenő, Rajnai Sándor, Nagy István, Csengeri Aladár. Premierbérlet.)

Csütörtök fél 9: Társasjáték. (Rendes bérlet.)

ROMAN OPERA MŰSORA

Péntek, január 8: Denevér.

Vasárnap, január 10 (este): Cigánybáró. (Vera Mora szopránnal.)

Hétfő, január 11: Tosca.

Szerda, január 13: Pillangókisasszony. (Vera Mora szopránnal.)

Péntek, január 15: Piros rózsák. (Premier.)

ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Holnap, szombaton utoljára: A pénz. (L'Argent). Zola legszebb regényének modern filmváltozata. Főszerepekben: Pierre Richard Wilm (a Moszkvai éjszakai főszereplője), Jean Worms, Olga Tchehova.

Vasárnapról: A legújabb világszéria! 5 gyermek egyszerre! A kanadai ötös ikrek rendkívül érdekes, különleges filmje.

EDISON MOZGÓ MŰSORA:

Csütörtöktől: Csoda jó műsor: I. Almaim éjszakája. Lillian Harvey-vel. (Román és magyar feliratokkal.) II. Mr. Wong, a rejtélyes grand guignol. Lugosi Bélával. III. Híradó. Helyáras: 10 és 15 lej. Kezdet: 3, 6 és 9 órakor.

MUNKAS MOZGÓ MŰSORA:

Szerdán, csütörtökön 3, 6 és 9 órakor, pénteken két előadás 3 és 5 1/2 órakor: I. A budhaszobor titka. Izzalmas detektívdráma. Fősz.: Warner Oland. II. Az élet útja. Szovjet filmsláger. Román-magyar feliratok.

Szombaton, január 9-én bál miatt nincs előadás.

Fővárosban jól bevezetett fogorvosi műterem

fogorvost keres

társas viszonylatra. Itteni letelepedés esetén külön, saját rendelőt is tarthat lakásán. Ajánlatok „Aurora” Bucuresti, Str. Dumbrava Rosie 12. Etaj I.

RÁDIÓ MŰSOR

Péntek, január 8.

Bucuresti. 6.50: Reggeli torna, vidám zene, orvosi tanácsadó, hírek. 13: Vidám déli zene, hanglemezek. 14: Hangversenyemezek. 19: Szórakoztató zene, előadás, hírek. 20.35: Közvetítés az Operából.

Budapest I. 7.45: Torna, lemezek, étrend.

11: Hírek, felolvasás. 11.45: Felolvasás. 13.05: Zongoraverseny. 13.40: Hírek, cigányzene. —

13.40: Hírek, cigányzene. 15.40: Hírek. 17.15: Rádió diákfőlőra. 17.45: Hírek. 18: Előadás, nárfa, zene. 18.55: Sportközlemények. 19.05: Fuvószenekar. 19.50: Előadás. 20.30: Operaház előadásának közvetítése. 22.05: Hírek.

23.10: Külügyi negyedóra. 23.30: Szalonzene. 24: Hírek angol nyelven. 24.05: Hanglemezek. 1.05: Hírek.

Budapest II. 19.20: Gyorsírótanfolyam. —

19.55: Fuvószene. 20.30: Előadás. 21: Hanglemezek. 22.15: Hírek. 22.40: Szalonzene.

Bécs. 8.10: Lemezek. 13: Zenekar. 15: Lemezek. 17.05: Zenekar. 20.15: Szórakoztató zene. 23.20: Bécsi zene, dalokkal.

Varsó. 16.15: Művészlemezek. 17.30: Szalonzene. 20.15: Dalok. 20.40: Jazzlemezek. —

21.15: Offenbach: Hoffmann meséi. 24: Tánclemezek.

— Gyengélkedés idején, különösen ha a rosszullétet szorulás vagy keresztfájás fokozza, az enyhe és igen kellemes természetes „Ferenc József” keserűvíz mindig puha, könnyű székürülést és kielégítő emésztést szerez. Az orvosok ajánlják.

Szerda, január 8: Denevér.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Sao Paulo. A kérdezett cím Dorothee Caspary (férje neve) Caisea Postal 3828 Sao Paulo Brasilia.

Világraszóló pompával és fénnel zajlott le Julianna trónörökös nő esküvője

Több mint egymillió ember érkezett külföldről és vidékről a hercegi esküvőre. Mesebeli hintókon XV. Lajos korabeli viseletben vonult fel a násznép

Hága, január 7. Világraszóló fénnel és pompával zajlott le csütörtökön délelőtt Hága városában Julianna holland trónörökös nő és Bernhard Lippe herceg esküvője. A város uccái ünnepi díszítéssel öltöztek erre az alkalomra. Szőnyeg és virágdíszbe borították a főúccák házainak nemcsak ablakait, hanem egész homlokzatát. Azokon az uccákon, amerre az esküvői menetnek keresztül kellett vonulnia, az emberek tizezrei helyezkedtek el már a kora reggeli órákban, hogy tanúi lehessenek a festői látványosságnak. Az ország minden részéből parasztek ezrei zárandokoltak fel a nagy eseményre a fővárosba és a holland nők és férfiak tarka nemzeti viselete a régi tradicionális színes főkötők: sokrétű szoknyák, s a vidáman kopogó fapapucsok idillikus és patriarchális színt kölcsönöztek Hága uccáinak. Hozzávetőleg számítás szerint több, mint egymillió ember érkezett vidékről és külföldről a hercegi esküvőre.

Az idő is kedvezett az esküvői ünnepségnek. Napokon keresztül állandóan zuhogott az eső, csütörtökre váratlanul kiderült az égbolt, s majdnem tavaszias nap sugarak táncoltak a színes uccákon.

A polgári esküvő

Pontban délelőtt tizenkét órakor indult el a káprázatos esküvői menet a királyi palotából az ódon városházára. Julianna trónörökös nő és vőlegénye kifejezett kívánságára a polgári esküvőt nem a királyi palotában tartották meg, hanem a városházán, mint akármelyik más holland polgári pár, mert így akart Hollandia jövődó királyi pára kifejezést adni polgári érzelmeinek.

Egetverő eljenzés harsant fel az uccákon, amikor a mesebeli díszhintók egymásután a városháza elé gördültek. A városháza nagy tanácstermében dr. Muntzsch főpolgármester várta a jegyespárt és végezte el a polgári esketési formaszavakat. Az esketés után a szavakkal fordult a királyi menyasszonyhoz:

— Fenséges asszony, amikor Hollandia trónjára fog lépni, egy férfit talál oldala mellett, aki Önt megérti, ismeri és szereti és segíteni fog Fenségednek felelősségteljes munkája elvégzésében.

Majd a vőlegényhez fordult a polgármester és ezeket a szavakat intézte hozzá:

— Fenséges urunk, akit mai naptól fogva a holland nép szívébe zár, legyen segítőtje és támogatója Hollandia trónörökös nőjének.

A 15. Lajos korabeli felvonulás

A polgári esküvő után a menet a Szent Jakab katedrálishoz indult. A színes felvonulás 15. Lajos korabeli képhez hasonlított. Azzal a különbséggel, hogy a párókák helyett térdradrágok és rokokódá-mák tarka egyvelegét még színesebbé tette a menetben felvonuló egzotikus fejedelemek, szumatrai, jával, borneoi és más holland gyarmatokról összesereglett elő-

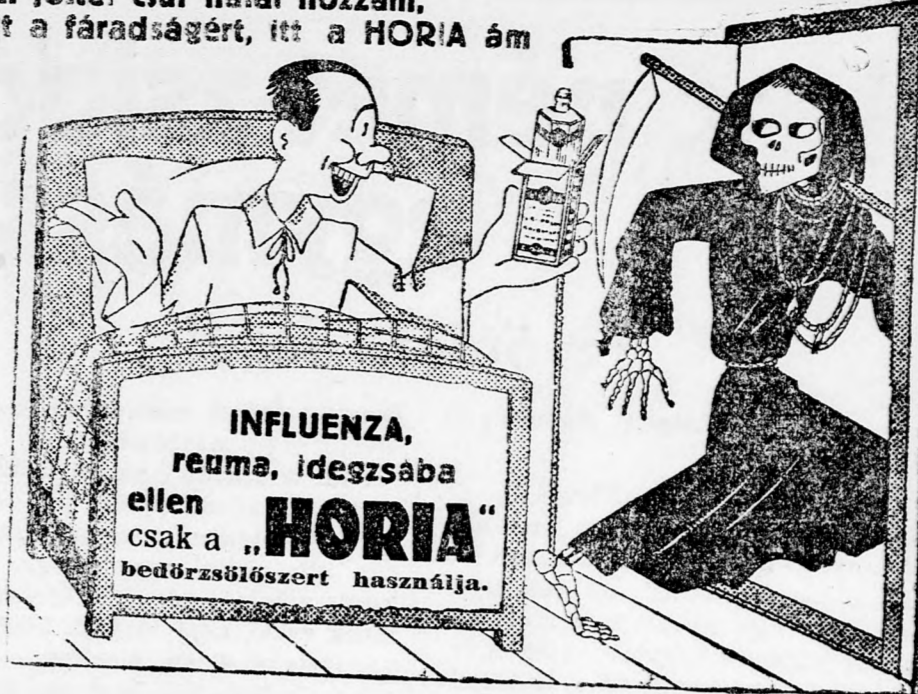
kelőségek ezeregyzaka meséibe illő viselete.

A katedrális előtt meggyipros attilába öltözött huszártisztek állnak díszőrséget. Elsőnek a menyasszonyi hintó gördül a bejárat elé. Nyolc fehér ló vontatja azt a díszes hintót, amelyet Vilma királynő kapott házasságkötése napján Amsterdam városától ajándékba.

A második hintóban a vőlegény érkezett, jobbról és balról a vőlegény és a menyasszony hintóját husz-husz huszártiszt kísérte lovon, abból a huszárezredből, amelynek Bernhard herceg tulajdonosa lett.

Tizenkét koszorúslány és tizenkét vőfély érkezett ezután, csaknem valamennyien a menyasszony és vőlegény közeli rokonai. A menyasszony a templom kapujában bevárta vőlegényét és ketten együtt

Kaszával jöttél csuf halál hozzám. Kár volt a fáradságért, itt a HORIA ám

figyelték az egész menet felvonulását. Üveghintóban érkezett meg a holland királynő, dus arannyal díszített batárban a vőlegény édesanyja. Amikor a fiatal pár bevonult a templomba, az orgona Wagner Lohengrin nászindulóját játszotta. Majd megkezdődött az esketési ceremónia. A misét Obding teológiai tanár celebrálta, ő tartotta a szentbeszédet is, míg az esketési szertartást a trónörökös nő hitoktatója végezte el. Az egyházi esküvő után az

uccákon összesereglett emberek a szószoros értelmében örömrivalgásokba törtek ki és lelkesen éljenztek Hollandia trónörökös párját.

Bernhard herceg az államtanács tagja

Hága, január 7. A Hivatalos Lapban ma királyi kézirat jelent meg, amely Bernhard zur Lippe herceget az államtanács tagjává nevezi ki és részére a királyi fensége címet adományozza.

Capitol Mozgóban

Bolváry—Stolz világsikert aratott legszebb szombaton! filmoperettje:

Egy dal, egy csók, egy lány...

Főszerepekben: Eggerth Mártha, Gustav Fröhlich, Halmay Tibor

MA UTOLJÁRA:

PORT ARTHUR

Volt bajtársai merényletet követtek el a Vaszgárda egyik disszidens tagja ellen

Dumitru Ceapraz diákok, Stelescu fegyvertársát, egy villamos lépcsőjén súlyosan megkésélték

BUCURESTI, január 7. (Az Uj Kelet tud.) Kedden éjjel újabb politikai merénylet történt Bucurestiben, amelyet a fővárosi rendőrkészlet csütörtökön hozott nyilvánosságra. Egy Dumitru Ceapraz nevű fiatalembert, aki egy, az állomás felé vezető villamosra akart felszállni, a lépcsőről három fiatalember lerángatta és megkésélték. Ceapraz véresen esett össze. A kihívott mentők néhány perc múlva már kórházba szállították, ahol megállapították, hogy az áldozatot öt szúrás érte és ezek közül kettő nemesebb szerveket is megsértett. Az Universul értesülése szerint Dumitru Ceapraz, aki a vaszgárda tagja volt, a gárda többi tagjai szúrták le, mert azzal gyanúsították, hogy tevékenységüket a rendőrségnek besugja.

Ceaprazt az éjszaka folyamán kihallgatták, majd a rendőrség több letartóztatást eszközölt. Beidézték a rendőrségre Lecca diákvezért, a Cruciađa Romanismului egyik vezetőjét is.

Ceapraz állapota rendkívül súlyos. Mint a hatóságok megállapították a fiatalember előbb a vaszgárda tagja volt, majd átlépett a Cruciađa Romanismuluiba. Támadóit még nem fogták el, de egyiknek kilétét megállapították. Ennek neve Traian Macovei diák, a kereskedelmi akadémia negyedéves hallgatója. Macovei anakidején Ceapraz ajánlatára lépett be a vaszgárdába és most azért bosszulta meg magát volt társán, mert az kilépett a szervezetből. Macovei egyébként a Regina Maria gyár alkalmazottja volt, de innen nemrégiben elbocsátották.

Roosevelt nagyszabású új szociál-politikai tervekkel lép a parlament elé

Ugy a kongresszus, mint a szenátus óriási többséggel szavazta meg a Spanyolországba irányuló fegyver kivitel betiltását

Washington, január 7. (Rador.) Tegnap nyílt meg a parlamenti ülés. Roosevelt elnök üzenetében felvázolta ügyvezetésének eddigi eredményeit, majd kifejtette terveit a mezőgazdálkodás és munkások felségelyezése érdekében. Kérte, igazítsák hozzá az alkotmányt a modern idők követelményeihez s végül rámutatott arra, milyen

hatalmas szerepe van a demokráciának az Egyesült Államokban.

Ezután úgy a szenátus, mint a kongresszus hatalmas többséggel elfogadták a Pitman-javaslatot, amely a Spanyolországba való hadianyagkivitel betiltására vonatkozik.

A kongresszus által felfogadott fegyver-

kivitel tilalmi törvény szerint a törvény ellen vétőket 10.000 dollár pénzbírsággal és egy évig terjedő börtönbüntetéssel sújtják. Az Egyesült Államok elnöke lesz hivatalos kimondani, mikor szüntenek meg azok a körülmények, melyek ezt a törvényt szükségessé tették.

Egyébként Spanyolországba szóló fegyver kivitel tilalom péntek előtt nem léphet életbe. Politikai körökben azonban azt hiszik, hogy Roosevelt holnap még nem szentesítheti a törvényt, mert azt előbb a parlament elnöke és alelnökének kell parafálni. Mivel a szenátus és a képviselőház péntekig nem ülésznak, a törvény addig nem léphet érvénybe.

Eltemették Zima Tibort

Arad, január 7. Csütörtök délután Arad lakosságának egyöntetű részvétele mellett eltemették Zima Tibort, a Hirlap főszerkesztőjét, az arad megyei magyarság érdemekben gazdag, kiváló vezérét. Zima Tibor 1879-ben született. Tanulmányait Aradon végezte, majd a budapesti egyetemre iratkozott be. Innen azonban hamarosan az újságírói pályára lendült át. Az Aradi Közlönynél kezdte újságírói pályafutását, egészen fiatalon. Innen a Függetlenség c. lap főszerkesztői állásába hívták meg. Fiatalon csinált karriert. Előbb az ipartestület titkára lett, majd városi tanácsosnak választották meg. Ekkor csak 23 éves volt. Később az iparkamaránál helyezkedett el, de közben állandóan folytatta újságírói tevékenységét. A háború a fronton küzdötte végig, de 1917-ben felmentették. Városába, Aradra tért vissza, ahol megalapította az Aradi Hirlapot, mely később Erdélyi Hirlapra változtatta át a nevét, most pedig Hirlap néven jelenik meg.

Mint a Hirlap főszerkesztőjére, Zima Tiborra nagyszabású politikai munka hárult, mely felejtetelenné teszi nevét a romániai kisebbségi politikában. Zima Tibor volt az első a magyar politikusok között, akik a magyarság kisebbségi helyzetét felismerték és az aktív politikába való bekapcsolódást hirdette meg. Nagy érdemei elismerésül jelölte őt a Magyar Párt 1922-ben képviselővé és nagy szavazattöbbséggel meg is választották. Mikor mandátuma 1926-ban lejárt, többé nem vállalt képviselői tisztséget, hanem továbbra is az iparkamaránál dolgozott és tovább folytatta újságírói tevékenységét. Közben állandó társadalmi tevékenységével tette magát hasznossá Aradon és innen van az, hogy Arad legnépszerűbb emberei közé számított.

Az ötvenhét éves Zima Tibort váratlanul ragadta el a halál. Rosszútani álmát aludta, amikor váratlanul elbújt lett és percek alatt kiszívedett. Halála mélységes részvételet keltett Aradon. Temetésén tizezres tömegek vonultak el. A temetésen a Népkisebbségi Újságírók Szervezetét dr. Krenner Miklós, aki a lap szerkesztőségének is évekig munkatársa volt, képviselte.

Munkás Mozgó

Szerdán, csütörtökön 3, 6 és 9, pénteken két előadás. Szombaton nincs előadás.

Budha szobor

Izgalmas detektívdráma. Fősz: Warner Oland

Az élet útja

Clujon utoljára. Román és magyar feliratok.

M
nyeg

endezés ná-
at. A buda-
jel szerint
Eső után
inden este

ni

előadásai
folytak le,
re gondos-

szézőn nagy
az érdeklő-
zsúfolt ház

Almaim éj-
(Román és
Wong, a
osi Bélával.
15 lej. Kez-

kor, péntek-
I. A
s detektiv-
II. Az élet
án-magyar

nincs elő-

vosi mű-

es
pedés ese-
hat laká-
resti, Str.
I.

OR

ridám zene,
a déli zene,
zek. 19:
ek. 20.35:

zek. étrend.
asás. 13.05:
ányzene. —
Hrek. 17.15:
8: Előadás,
yek. 19.05:
30: Opera-
05: Hírek.
Salonzene.
nglemezek.

folyam. —
21: Hang-
lonzene.
ar. 15: Le-
zórakoztató

17.30: Sza-
emezek. —
24: Tánc-

sen ha a
tfájás fo-
ermészetes
uha, köny-
tést szerez.

TÖL

K

othee Cas-
328 Sao

Radio Columbia Ingelen
1937. typ.
Constructio-
na: Piata Unirii St. Telefon: 95.

HIREK

Jákob Sternberg

*

Valaha Vilnát Litvánia Jeruzsálemjének nevezték a zsidók. A háború előtti Basarabia Jeruzsálemje, a kis, főleg zsidó lakosságú falucska: Libkan volt. Innen indult el Elhézer Steinberg, a zseniális, spinózista jiddis költő. Az amerikai Grienberg, Móse Altman és — gáluti zsidó szomorúság, rajongó poétája: Jákob Sternberg. Ez a fölényes kulturájú ember a legnagyobb romániai jiddis költő. Színházat rendez. A színház megszallottja. A jid-

is szó ihletett profétája. A színház, számára hid, melyen keresztül a gáluti évszázadok nyomorúságaiban csiszolt jiddis nyelvén a gettó embereikhez elviszi az életet. A zsidó életet, melyet a maga művészi primáján keresztül sajátosan látott Jákob Sternberg, 23 éves korában, a Goldjudenista jiddis színházban új verkeringést indított. Megteremtette az „Or“ (Világosság) művészi csoportját, Groper és a buhusi rabbi nyugati szellemű fia, Friedmann működtek közre az aktuális, jiddis, satirikus revüszínház létrehozásában. Később a vilnaiak rendezője volt. Ő vitte színpadra a „Szomorúságának Enekesét“ Gogoly: Lakodalom című színművét. Jiddis stúdiójában került színre Perc „Éjszaka a vásártéren“ című darabja, melynek díszleteit Artur Kolnik rajzolta.

Most a bucaresti Alhambra színház rendezője.

Egyaránt hívják rendezőnek a bucaresti jiddis, modern színházba és a román Regina Maria színházba.

A Sojbn című, dr. Stajne Bikl által szerkesztett jiddis, irodalmi folyóiratban Mendele Mojcher Szofurimról értekezik. És bárhol és bármit csinál, amit és ahogy csinálja hamisítatlanul és végzetesen: zsidó.

*

A romániai jiddis színjátszásnak tradíciói vannak. A vilnaiak és — Paul Barátov dr. művészetén csiszolt izlésű zsidó közönség társadalmi ellenőrzést követel a zsidó színház körül. Így került Sternberg a Szidi Thal társulat élére, mely az egyetlen jiddis operettszínháza az országnak. Sternberg a zsidó szó erkölcsi követelményének tartotta, hogy a kivételes tehetségű tragikát az igazi, művészi jiddis színház útjára terelje.

L. Málách, a huzamosabb ideig Palesztinában élt, poétájionista, Párisban röviddel ezelőtt elhunyt költő „Sárga árnyék“ és Gordin „Chasa fin Characsikra“ zenés játékeit játsszák Sternberg átdolgozásában. Mindkét darab a modern riportdrámák stílusát érzékelteti. Málách, a Sárga

Árnyék szerzője a legalsóbb zsidó néposztály szociális mondanivalói zsufoltságával jelentkezett. A zsidó „világ“ életét mutatja be, míg a Gordin színdarabja eredetileg dráma volt és Sternberg művészi felfogásában nyert satirikus interpretációt. Mindkét színdarabhoz a román rádióból ismert, népszerű zsidó sláger-komponista, Max Halm szerzett eredeti zsidó zenét és Szidi Thal és Adolf Teffner köré csoportosult színészek a rendező művészi elképzeléseit tolmácsolják.

Azt mondja, úgy jár a trászilvániai zsidók között, mint Gulliver, az ismeretlen országban. Kimondhatatlanul érdekli az életünk. Zsidó életünk, mely számára új és más. Trászilvániai zsidók élete, mely büllöndő egész. A maga körébe izolálva él. Váddal illeti az óromániai és bucovinai jiddiseket, amiért nem szenteltek figyelmet és érdeklődést az itt élő zsidó tömegek életének. A jiddis volt mindenütt a cionista, héber kultúra előfutárja. Nem cionista. Jiddisista. De amikor Palesztináról beszél, felragyog a szeme. Ami Palesztinában történik az más. Valami új — mondja.

Nem galut.

ADLER HUBERT

— Prágába érkezett Badulescu külügyi államtitkár. Prágából jelentik: Victor Badulescu külügyi államtitkár ma reggel a cseh-szlovák fővárosba érkezett. Az állomáson Aurelian, Románia új követé fogadta. Badulescu a cseh-szlovák gyárak hadianyagszállítása pénzügyi feltételeiről fog tárgyalni.

— Január 12-én értekeztek tínek össze az ország püspökei. Bucurestiből jelentik: Január 12-én a kultuszminisztériumban Iamandi elnökletével értekezlet tartanak az ország összes püspökei.

— Áttették a határon Al Capone volt fegyvertársát. Bucurestiből jelentik: Sikowski, Al Capone fegyvertársát, miután 30 napos tartózkodási engedélye lejárt, tegnap áttették a határon.

— Agyonlőtte magát a bucaresti pályaudvar főbiztosa. Bucurestiből jelentik: Ma délután 1 órakor Ozon, a bucaresti északi pályaudvar főbiztosa agyonlőtte magát. Levelet hagyott hátra, amelyben rámutat arra, hogy idegbaja miatt lett öngyilkos.

— Miron patriárka gyengélkedik. Bucurestiből jelentik: Miron patriárka könnyebb hűlésben szenved. Orvosai néhány napig nem engedik ki lakásából.

— A bistrizai zsidó gyermekfelruházási egyesület felruházási akciója. Bistrizáról jelentik: A zsidó gyermekfelruházási egyesület a napokban 25 fiú és 25 leány gyermekruhát osztott szét a szegényorsú zsidó gyermekek között. A ruhaosztás dus uzsonna keretében folyt le. A gyermekfelruházási egyesület áldásos tevékenysége megemlítése alkalmából ki kell emelni Godel Salamonné elnököt, dr Halberg Gyuláné és Radó Lipótné lelkes és fáradhatatlan működését.

LIPINSKAJA!!!

— A kenti herceg meglátogatja Windsor herceget. Bécsből jelentik: A kenti herceg e hét végén felkeresi Windsor herceget.

— Ha fáj a feje és szédül, ha teltséget, bélgalmat, gyomorégést, vértóulást, szorongást vagy szívdobogást érez, igyék minél előbb „Ferenc József“ keserűvizet, mert ez a gyomor és a belek működését előmozdítja, az epkiválasztást fokozza, az anyagcserét megélénkíti és a vérkeringést feifriszíti. Az orvosok ajánlják.

— Rendőrségi hírek. A cluji rendőrségen több falusi parasztagyáda feljelentést tett ismeretlen tettes vagy tettesek ellen, akik az egyik kocsmá udvarán őrzetlenül hagyott szekereikből hat zsák gabonát loptak el. Pop Jacob komiszár, a harmadik kerületi rendőrség főnöke indította be a nyomozást, amely rövidesen eredményre vezetett. Sikerkült elfogni a tettest Szilágyi László teiusi illetőségű rovtomultu tolvaj személyében, aki különböző lopásokért már mintegy huszszor volt elítélve. Letartóztatása után a lopott dolgokat is megtalálták egy ház udvarán elrejtve. — A Str. Jeurista 1 szám alatt egy közrendőr ma éjjel veszedelmes betörőt tartóztatott le Baha Márton személyében, amint éppen Fekete Albertné lakásán betörést kísérelt meg. A betörőt, akit már régóta kövöznök, kihallgatása után az ügyészségnek adták át.

Több a gazdagságnál:

A boldogság talizmánja!

Elragadó arcbör reggeltől estig

...vagy A TELJES ÖSSZEG

VISSZATÉRTÉSE!

Legyen mindenkor elragadó, reggel, este, napfényben és a lámpák vakító világítása mellett... Az eszköze egyszerű, Asszonyom. Legyen gondja, hogy bőre állandóan tiszta, sima, az arcbör hamvas, ragyogó legyen. Tegye ezt a kis próbát: vásároljon egy dobozt 3 Cadum szappannal. Nem kockáztat semmit. Mert ha az első Cadum szappan használatá után arcböré nem lett szebb, az arc hamvasabb, üdöbb, küldje vissza az elhasznált szappan csomagolását a másik két szappannal együtt a Cadum irodának, Bucuresti, Str. Sf. Ionica 8. Visszatérítik a teljes összeget. Ne gondolkozzék, az Ön boldogságáról van szó esetleg... a szép arcbör sokat jelent! Ne habozzon, vásároljon azonnal egy dobozt 3 Cadum szappannal.

Garantáljuk teljes megelégedését, vagy visszadjuk a teljes összeget.

Az utolsó darabkig használható, parfümjét és egyéb felülmunkálatlan tulajdonságait mindvégig csorbátlanul megtartja

Cadum Szappan

— Ady irodalmi törvényszék a Magánalkalmazottak Szakszervezetében. Január 8-án, pénteken este pont 8 1/2 órai kezdettel, a Magánalkalmazottak Szakszervezete irodalmi törvényszékét rendez az Építőmunkás Otthon nagytermében, str. Váli 7. szám alatt. A törvényszék elnöke: Dr. Lobstein Sándor, a vádat: Salomon László és a védelmet: Korvin Sándor látják el. Ady-Reinitz énekek, szavatok. Belépti díj repülőbéllyeggel együtt csak 13.— lej. Jegyek elővételben Gólya-áruház, Regele Ferdinánd 11. és a színházi ügynökségnél, Piata Unirei, újság kioszk, autobusz állomás. Az óriási érdeklődésre való tekintettel, jegyekről ajánlatos előre gondoskodni.

Miért fog sikerülni a jubiláris Zsidókórház szombat éjszakai bálja?

Kettős szerepe van a Zsidókórház bálnak Transzilvania társadalmi életében. Jókedvet, örömet, gondtalanságot, igazi kellemes szórakozást nyújt a résztvevő zsidó ifjuságnak egy éjszakára és orvost, orvosot, gyógyulást, súlyos betegségekre enyhülést szerez egész Transzilvania szegény betegeinek az elkövetkező évre.

Es ehhez a kettős szerephez méltó készülődés is folyik mindenfelé a bátra. Az uccán, a magánlakásokban, a klubokban, a cukrászdákban, mozikban, szabónők műhelyeiben és mindenütt, ahol fiatalok megfordulnak, már napok óta tárgyalják a nagy eseményt: a Zsidókórház bálját. A szabónők alig győzik készíteni a sok estélyi ruhát, a szírvány összes színeiben. A trafikosok mesélik, hogy a legkelendőbb újságportéka ezekben a napokban a divatlap lett. Szmokingot és frakkokat szállító szabónasokat lehet állandóan az uccán látni. Fiatalember és lányok egymástól kérdegetik: ott lesz-e a bálon? És a válasz rendszerint pozitív szokott lenni. Sokézer meghívó ment már ki egész Transzilvaniában az idei bátra, de még mindig újabb és újabb meghívóigényük ostromolják a rendezőseget.

Szépnek készül ez a báléjszaka. Kedves lesz és kellemes és foglalkoztassa bár ezer más probléma a megjelenőket, erre az éjszákára eldobnak, elfelejtnek mindent, ami az annyi szomorúságot okozó hétköznapi életükhöz köti őket. Az ifjuságnak felejthetetlen élményt okoz majd a remek dzsessz hangjai mellett áttáncolt éj és az öregek a régi idők gyönyörű, hangulatos báléjszakáit fogják felidézni emlékezetükben az elsőrendű cigányzenekar édes-bus melodáinak halgatásakor.

— A vállalatok román személyzet alkalmazásáról szóló törvény értelmében felterjesztendő nyomtatványok beszerezhetők Boros papírüzletben Cluj, Calea Reg. Ferdinand 2.

— Salomon Etelka hegedűművész f. hó 10-ére hirdetett zenepedagógiai előadása közbéjött akadályok miatt elmarad. A kitűnő hegedűművész nagy érdeklődéssel várt előadását egy későbbi időpontban fogja megtartani.

UJ KELET Legújabb hírek

Török-francia háborús konfliktus ki-robbanásával fenyeget az Alexandretta-ügy

Mi van a konfliktus háttérében? Rosszabbodott a török-francia viszony. A török és a francia sajtó a konfliktus várható fejleményeiről

Párizs, január 7. Az angol-olasz egyezmény lecsillapította kissé a háborútól reszkető kedélyeket, de alig nyugodtak meg a feszült idegek, máris újabb veszély fenyegeti az annyira féltett békét. Franciaország és Törökország között aggasztó nézeteltérés keletkezett a francia-szíriai szerződés miatt, amely teljes önkormányzatot biztosít az eddig francia fennhatóság alatt álló Szíriának és Libanonnak. Mindehhez tudni kell, hogy ezzel szíriai fennhatóság alá került Alexandretta és Antiochia is, mely területen négy évszázad óta törökök laknak, jelenleg mintegy 250 ezren.

A franciák, hogy megszerezzék a török köztársaság barátságát, 1921-ben és 1923-ban Ankarában, illetve Lausanneban teljes önkormányzatot biztosítottak a töröklakta területnek (szandzsáknak). Abban az időben ez a megállapodás megnyugtatta a török kedélyeket, de ugyanakkor forrása lett azoknak a bajoknak, amelyek most a francia-szíriai egyezmény megkötésekor bukkanak fel.

A törökök ugyanis most joggal kérdezik: vajjon mi történik a szandzsákkal, amely francia fennhatóság alatt széleskörű autonómiát élveztek? Franciaország ebben a kérdésben tárgyalt a most már önálló Szíriával és felszólította az új államot, hogy tartsa tiszteletben azt az ígértét, amelyet Franciaország tett Törökországnak előbb Ankarában, majd Lausanneban.

Törökország azonban cseppet sem nyugodott meg az udvariasság francia intervenció halatán, sőt egyszerűen visszautasította azt, hogy Franciaország az ő megkérdése nélkül döntött 250 ezer török sorsáról. A török kormány abszurdnak jelentette ki azt a körülményt, hogy a törökök Szíria fennhatósága alatt éljenek.

Törökország már akkor tiltakozott egy ilyen eshetőség ellen, amikor arról csak elvben esett szó. Ismét Inonu török miniszterelnök 1936 december 13-án megtartott beszédében felháborodottan jelentette ki:

— Hogyan képzelik el azt, hogy egy töröklakta terület, amely közvetlenül az anyafiam mellett van, arab fennhatóság alá kerülhet? Ez egyet jelentene a török nyugalom megbolygatásával, amelyhez mi békésen sohasem fogunk hozzájárulni.

A török miniszterelnök nyíltan megmondta, hogy ha békésen nem intézhető el a konfliktus, akkor Törökország kész fegyverrel is megvédeni érdekeit.

Ismet Inonu miniszterelnök bejelentette, hogy január 17-én a népszövetségi tanács elé viszik az ügyet. Előrebocsátotta, hogy Törökországnak bizalma van a Népszövetségben és reméli, hogy az ügy elintézése méltó lesz a két ország baráti kapcsolatához. A népszövetségi tanácskozástól függ most már, hogy tud-e barátságos megegyezést létrehozni a két ország között?

Franciaország szintén helyesnek tartja a népszövetségi békéltetést. Ugyanakkor francia politikai körökben elismerik, hogy a török követelés jogos. Ezzel szemben azt is leszögezik, hogy Alexandretta Franciaországnak köszönheti gazdagságát, így tehát magától értetődik, hogy elsősorban a francia érdekeket kell szolgálnia. Ez azonban még nem jelenti azt, hogy a szandzsák szíriai fennhatóság alá kerülnek.

Franciaország azt is kifejtette, hogy érdekei kívánták a szíriai egyezmény megkötését. Ettől nem térhet el, még akkor sem, ha ez nem egyezik meg Törökország érdekeivel.

A helyzet tehát eléggé súlyos. A Népszövetség kezében van a probléma megoldásának kulcsa, de Genf az utóbbi tapasztalatok szerint sokat nem tud tenni. Törökország nyugtalanodik, Franciaország ragaszkodik érdekeihez. A török külügyminiszter viszont kijelentette, hogy ha kell, fegyverrel is megvédi érdekeit.

Ha a Népszövetség fiaskót vall, nincs kizárva, hogy a Földközi tenger keleti medencéjében is közeli háborús veszély fenyeget.

Törökország nem hajlandó a hágai döntőbírárság elé vinni az Alexandretta-ügyet

Az Alexandretta-üggyel kapcsolatban egyébként a következők újabb tudósításaink érkeztek be:

Mint Ankarából jelentik, a török lapok izgatott tónusban tárgyalják az alexandretai konfliktus ügyét és azt hangoztatják, hogy a török kormány nem hajlandó a konfliktus ügyét a hágai döntőbírárság elé vinni és amennyiben a Népszövetség Törökország érdekei ellen döntene, úgy Törökország ki fog lépni a Népszövetségből. A török lapok általában súlyosnak ítélik a helyzetet.

Rosszabbodás a török-francia viszonyban.

Párizsi jelentés szerint az egész francia sajtót a törököknek az Alexandretta-ügyben tanúsított fenyegető fellépése foglalkoztatja. Az összes lapok panaszkodnak, hogy a török-francia viszonyban rosszabbodás állt be és leszögezik, hogy csupán a Népszövetség képes megfelelő változást teremteni nemzetközi mandátum alatt lévő területeken. Egyébként a párizsi és ankarai kormányok hangoztatják,

hogy megegyezésre akarnak jutni.

A Petit Parisien, foglalkozva az Alexandrette kérdéssel, megállapítja, hogy a törökök bár kívánnak téve annak a kísértésnek, hogy befejezett tényeket teremtsenek mégsem szabad megengedni, hogy erőszakos aktusra ragadtassák magukat. Bizni kell Ataturk elnök politikai okosságában és a francia barátság iránti lojalitásában. A L'Oeuvre szerint Törökország semmiesetre sem akarja, hogy egy jövőbeni háborúban Olaszország elfoglalhassa Alexandrettét. A török kormány talán éppen azért akarja a dolgokat végsőkéig feszíteni. Anglia és Franciaország nem akarják komolyan lekötni magukat a Földközi-tenger keleti részében.

Párizs, január 7. (Rador.) Ataturk török köztársasági elnök váratlanul Eskisehirbe utazott, ahol megbeszélést folytat a miniszterelnökkel és a vezérkari főnökkel Alexandrette ügyében.

Nagy fényvel ünnepelték meg Bucurestiben a vizkeresztet

Bucuresti, január 7. Bucurestiben tegnap rendkívüli fény közepette ünnepelték a Vizkeresztet. A tradicionális ünnepségnek kitünő idő kedvezett. Pontosan 11 órakor tűnt fel a királyi menet, melynek élén Marinescu tábornok rendőrfőnök haladt. Utána a gárda lovasosztága, majd Baliff tábornok udvari marsall kocsija, végül pedig az uralkodó hatló által vonott nyitott kocsija haladt. Partenie tábornok tett jelentést az uralkodónak, aki kíséretének tagjaival a Slatari templomban tartott istentiszteletben vett részt, majd annak vezével a Dámbovița partjára ment. Ottan ő dobta be a folyóba a keresztet, amit egy Iordan Lungu nevű katona hozott ki a vízből. Ezután az uralkodó fogadta a helyőrség csapatainak elvonulását. Tizenkét órakor a menet a tömeg ünnepése közepette visszatért a királyi palotába.

Miron patriárkát gyengélkedése akadályozta meg a vizkeresztünnepségen való részvételben.

Hitler nem mond le kancellári címéről

Berlin, január 7. Hivatalos körök megcáfolják azokat a híreket, melyek szerint a Führer otthagyná kancellári tisztségét és csak államfői tisztségét tartaná meg.

Olaszország átadta a francia-angol jegyzékre választát

Róma, január 7. Ciano gróf átadta Erich Drummondnak, valamint Jules Brondel francia követnek a francia-angol jegyzékre adott olasz választ.

Egy olasz szigetre száműzik Imru rasi

Róma, január 7. Az egyik olasz szigetet ki fogják jelölni Imru ras székhelyévé. Imru ras, aki egyik fővezére volt az abesszin hadseregnek, tudvalelvőleg nemrégiben adta meg magát az olaszoknak.

— Francois Poncet berlini francia nagykövet nem hagyta el állomáshelyét. Berlinből jelentik: Az ellentétes sajtóhíresztelésekkel szemben Francois Poncet berlini francia nagykövet nem hagyta el a német fővárost és résztveszt a diplomáciai kar január 11-i fogadtatásán.

— Windsor herceg Bécsbe érkezett. Bécsből jelentik: Windsor herceg ma Bécsbe érkezett és az Imperial szállóban ebédelte XIII. Alfonz volt spanyol király társaságában, aki azután Münchenbe utazott, míg Edvard visszatért az enzesfeldi kastélyba.

— Meghíusultak a tárgyalások a baszk és burgosi kormányok között a hadifoglyok kicserélése ügyében. Párizsból jelentik: A baszk kormány párizsi megbízottja közli, hogy a baszk és a burgosi kormányok között 4000 hadifogly kicserélése ügyében folytatott tárgyalások meghíusultak.

— Ügyvédeknek nélkülözhetetlen az „Indexul Legilor” néven megjelent törvénycímtár új kiadása, amely az 1918 évtől mindmáig megjelent törvények és rendeletek szabatos, részletes és áttekinthető felsorolását tartalmazza, szakminisztériumokra felosztva és betűsoros tárgymutatóval ellátva. Ára, utánvéttel is 120 lej. Megrendelhető személy: dr. Rösler Viktor, Cluj Str. Vasile Goltabor-kiadványok teljes jegyzékét.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 10. Telefonszám: 8-81.

ROYAL slágermozgó
Holnap, szombaton utoljára: **A pénz (L'Argent)** Vasárnap premier! A legújabb világsoda!
Zola legjobb regényének modern filmváltozata. Pierre Richard Wilm a Moszkvai éjszakák főszereplője és Olga Tchchova.

Oradeára szökött a szegedi Csillag-börtönből a 15 évre elítelt rablőgyilkos

ORADEA, január 7. (Az Uj Kelet tud.) Hétfőn délután gyilkosságért elítelt és a szegedi Csillag-börtönből megszökött fegyencet fogott el az oradeai rendőrség. A nagypiactéren két detektív arra lett figyelmes, hogy egy fiatalember bélyegeket és cigarettákat árul. Igazoltnak akarták az illetőt, aki azonban nem tudta felmutatni igazoló okmányait. Azt mondotta, hogy Molnár Imre a neve, 39 éves és suplacui illetőségű. Később kiderült, hogy a szegedi Csillag-börtönből szökött meg és a debreceni törvényszék gyilkosságért 15 évi fegyházra ítélte. Tíz évet kitöltött büntetéséből és miután rosszul bántak vele, megszökött a rabkórházból, ahol gyógykezelés alatt állott. Ténylegesen Supleacon született, de 1920-ban átszökött Magyarországra. 1924-ben, miután nem kapott munkát, rablőgyilkosságra vetemedett. Az oradeai rendőrség értesítette az esetről a magyarországi hatóságokat és valószínűleg kiadják Molnár Imrét a magyar hatóságoknak.

Tiltakozásra készül a belga kormány Rómában Leon Degrelle torinoi rádióbeszéde miatt

Torino, január 7. (Rador.) Léon Degrelle, a belgiumi rexista mozgalom vezére az itteni rádióban beszédet mondott, amelynek során kijelentette, hogy a kommunizmus közös ellensége a rexistáknak és fasisztáknak.

A beszéddel kapcsolatban Brüsszelben valószínűnek tartják, hogy a belga kormány tiltakozni fog Rómában amiért Degrellenek megengedték, hogy a torinoi rádióban beszéljen, annak dacára, hogy Belgiumban sohasem adtak neki hasonló engedélyt, mert támadta a

kormányt. Egyidejű brüsszeli jelentés szerint belga politikai körökben sajnálkoznak afelett, hogy az olasz kormány megengedhetőnek találta Degrelle beszédének rádióközvetítését. Egyelőre a belga kormány nem tiltakozott Rómában, hanem megelégedett annak megkérdésével: tényleg beszélt-e Degrelle az olasz rádióban. Egyébként Degrelle beszéde elég mérsékelt volt.

Ismérje meg Spanyolországot! Földjének és városainak szépségét!
Rokonszenvés, derék, szerencsétlen népet! Olvassa el
SZABO IMRE:
TOLEDO
című érdekes regényét, melynek háttérében felbontakozik a régi és mai Spanyolország. Egyszerű kötet ára 40 lej. Számozott példány 80 lej. Megrendelhető az Uj Kelet könyvosztályában Cluj, Str. Baron L. Pop 10.